

Kaufmann Leib

Ez az apai nagyapám, Kaufmann Leib. A kép Hetén készült az 1920-as években. Én sosem ismertem az apai nagyszülőket. Földművesek voltak Hetén, ez a falu most is megvan fenn a Nyírségben [Hete: Bereg vm.-i kisközség, 1910-ben 5-600 főnyi lakossal. -- A szerk.]. A földet bérelték is, de volt sajátjuk is. Gondolom, gabonát termeltek. Saját házuk volt. Ortodoxok voltak. A nagypapa szakállas, kalapos bácsi volt, és zsidó hitben nevelte az összes gyerekeit. Biztosan jártak héderbe, mert az apám tudott olvasni, imádkozni, úgyhogy abszolút zsidók voltak. Mindenki vallásos volt. Kilenc gyerekük volt. Kálmán bácsi, a legidősebb, már 1920-ban meg is halt. Azt mesélték róla, hogy süket volt. Van egy híres történet, hogy Kálmán bácsi az esküvője napján kapott egy pofont a nagypapától, mert szürcsölte a levest. Hat gyereke volt. Nem maradt Hetén, átment Penyigére és Nábrádra, ők ott laktak [Mindkét kisközség Szatmár vm.-ben volt, a 20. század első évtizedeiben Penyigén 700, Nábrádon 900 fő élt. -- A szerk.]. Aztán volt a Teri, azok

Pusztadoboson [Szabolcs és Ung vm.-i kisközség 1920-ban 1200 főnyi lakossággal. -- A szerk.] voltak, aztán a Cili. A Jenő bácsiról van emlékem, mert amikor születtem, tőle kaptam azt a mackót, ami még mindig megvan. Orvos volt, ő volt az egyetlen, akinek nem volt gyereke. A Herman bácsit nagyon jól ismertem. Annak két gyereke volt, a lánya még most is él Amerikában -- kedvenc unokatestvérem. Herman bácsi és a felesége és a fiuk meghalt. Mindenki földműves volt Szatmárcsekében [Szatmár-Ugocea-Bereg vm.-ben lévő nagyközség, 1920-ban 1800 főnyi lakossal. -- A szerk.]. Kölcshán is laktak [Kölcse Szatmár vm.-ben lévő kisközség, 1910-ben 1200, 1920-ban 1100 főnyi lakossal. -- A szerk.], és Szatmárcsekében egyszer ott nyaraltam náluk gyerekkoromban. Anyám ott maradt velem. És arra emlékszem -- akkor 4-5 éves lehettem --, hogy lázas lettem, és akkor az Anni néni egy piros pántlikát kötött a csuklómra rontás ellen, szóval ők amellet, hogy nagyon vallásosak voltak, az ilyen népi babonákban is hittek, jól megfértek bennük ez a két gondolat. Volt egy lovam -- amire azt mondták, hogy az az én lovam --, azt úgy hívták, hogy Sármány. Herman bácsi meg az apám is, ha rájuk nézünk, a magyar paraszt juthat az eszünkbe: bajszos, sötét bőrű. Abszolút semmi zsidó nem volt bennük. A Szeréna nénit is jól ismertem, ő kiment Izraelbe, azt hiszem, 1948-ban. Az egyik lánya még mindig él Izraelben. A Dezső bácsit nem ismertem, csak hallottam róla. A Dezső maradt a nagyszülők házában, ő folytatta ott a gazdaságot. Gizi nénit nagyon jól ismertem, ő Debrecenben élt, egy gyereke van, még mindig él Debrecenben. Gizi néninek a férje volt a debreceni hitközség elnöke és ő is földművelő volt. Nyaraltam náluk is többször Debrecenben. Emlékszem, a Jenő bácsi feljárt hozzánk, Debrecenbe a Gizi nénihez mentünk. Emlékszem, mikor az apám hazajött a hadifogságból, odamentünk. Az apám nagyon tartotta kapcsolatot a testvéreivel. A háború után ő mindig mindenkinek segített. Sokan voltak, akik anyagi segítségre szorultak. Ő volt az egyetlen, aki Pestre költözött, és a háború után ő volt a levelezőközpont. Gyöngybetűkkel írta a leveleit, irtó szép kézirása volt. A legkisebb volt József, az én apám. Ő leérettségizett Munkácson [Munkács -- Bereg vm.-ben fekvő város, melynek 1910-ben 17 300, 1921-ben 21 000 lakosa volt. A várost a Galícia felé irányuló kereskedelem -- fa, marha, gabona, bor, sör, ásványvizek, gyümölcs -- lendítette fel. 1910-ben a város lakosainak 44%-a tartozott az izraelita hitfelekezethez, ez volt a legnépesebb vallási felekezet Munkácson. A város a trianoni békeszerződés értelmében 1919-ben Csehszlovákiához került. -- A szerk.]. Utána dolgozott talán Püspökladányban [Hajdú vm.-ben lévő nagyközség, 1920-ban 13 200 főnyi lakossal. -- A szerk.], és később aztán a háború előtt tojásbizományos lett. Ami azt jelentette, hogy falun összegyűjtötték a tojásokat, fölküldték Pestre, és ő adta el Pesten.